Приложение № 16

ПРОГРАМА
ЗА КОНТРОЛ НА SALMONELLA SPP. ПРИ ПУЙКИ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ПРЕЗ 2025 - 2027 Г.

Идентификация на програмата

Държава членка: **Република България**

Заболяване: **Salmonella spp. при пуйки**

Период на изпълнение: **2025 – 2027 г.**

За контакт:

отдел „Здравеопазване на животните“,

дирекция “Здравеопазване, идентификация и хуманно отношение към животните”,

Българска агенция по безопасност на храните

бул. „Пенчо Славейков“ 15А

1606, София, България

E-mail: AHW@bfsa.bg

1. Цели на програмата:

Настоящата програма цели да се определи здравния статус на пуйките в България по отношение на Salmonella Enteritidis и Salmonella Typhimurium (включително и монофазен вариант на S. Typhimurium с антигенна формула 1,4,/5/,1 2 : i). Целта е процента на положителните стада по отношение на тези два причинителя да бъде:

а) при пуйки за угояване до 1 % или по-малко;

б) при възрастни пуйки за разплод до 1 % или по-малко

2. Елементи на програмата:

Мерки предвидени в програмата:

2.1 Контрол

2.2 Изследване

2.3 Клане на положителните птици

2.4 Унищожаване на положителните птици

2.5 Ваксиниране

2.6 Третиране

2.7 Реализиране на продукти

2.8 Мониторинг или надзор

3. Институции и организации, отговорни за изпълнението на програмата

3.1. Българска агенция по безопасност на храните

3.1.1. ЦУ на БАБХ

Дирекция „Здравеопазване, идентификация и хуманно отношение към животните“:

3.1.1.1 Разработва проект на надзорна програма за Salmonella spp. при пуйките и я внася за одобрение в МЗХГ;

3.1.1.2 Проследява епизоотичната обстановка в съседни държави, анализи и доклади, заключения от оценки на риска, изготвени от съответни институции;

3.1.1.3 Събира и анализира данните за птиците, изследвани за Salmonella spp. ;

3.1.1.4 Обобщава данните за положителните обекти;

3.1.1.5 Контролира и анализира изпълнението на надзорната програма и при необходимост въвежда изменения;

3.1.1.6 Докладва при необходимост до Европейската комисия или други институции за изпълнението на програмата, съгласно изискванията за докладване на ЕК.

3.1.1.7 Изпраща годишен доклад в Европейската комисия, съдържащи информация от изпълнението на по-горе описаните дейности.

Дирекция „Лабораторен контрол“

3.1.1.8 Разработва програма за официален лабораторен контрол за замърсители в храните, в това число и за микробиологични замърсители, която се изпълнява чрез вземане и изследване на проби птиче месо за наличие на салмонелни бактерии в съответствие с Регламент (ЕО) № 2073/2005.

Дирекция „Контрол на фуражите и странични животински продукти“ :

3.1.1.9 изяснява движението на странични животински продукти (вкл. на технически животински продукти) от и към заразеното населено място, идентифицира местонахождението им и участва в унищожаването им.

3.1.1.10 Контролира спазването на изискванията на законодателството, свързано с качество и безопасност на фуражите, регистрация и одобряване на обекти за производство, съхранение и търговия, хигиена на фуражите и специфичните изисквания за проследяване на фуражите.

3.1.2. Областни дирекции по безопасност на храните

3.1.2.1 Контролират и прилагат изпълнението на Програмата за надзор на регионално ниво;

3.1.2.2 Събират и анализират данните за стадата от региона, изследвани за Salmonella spp.;

3.1.2.3 Обобщават данните за позитивните стада;

3.1.2.4 Обобщават данните за разходите за надзор на Salmonella spp. , направени на регионално ниво.

3.1.2.5 Водят регистър в базата данни за всички животновъдни обекти;

3.1.2.6 Вземат и изпращат за изпитване проби от кланици (шийни кожички) и от други обекти за производство и търговия на храни (птиче месо) за анализ за наличие на салмонелни бактерии със серотипове Salmonella Enteritidis и Salmonella Typhimurium и извършват проучване за произхода на стадата;

3.1.2.7 Изпращат в Дирекции ЗИХОЖ и ЛК при ЦУ на БАБХ годишни доклади, съдържащи данните, посочени по-горе;

3.1.2.8 Контролират качествения състав и пълноценността на фуражите и изпълнението на общите изисквания за безопасност на фуражите, определени в Регламент (ЕО) № 178/2002.

3.2. Официални ветеринарни лекари:

3.2.1 Съдействат при разработването и актуализирането настоящата програма, съгласно епизоотичната обстановка, анализ на получените данни, популационни промени, настъпили в хода на изпълнението на програмата и др. фактори, влияещи върху нея;

3.2.2 Контролират и прилагат изпълнението на Програмата за надзор на Salmonella spp. в съответната община;

3.2.3 Контролират вземането на проби от стада с пуйки и изпращането на пробите за изследването им в лаборатории;

3.2.4 Събират и анализират данните от намиращите се в съответната община стада, изследвани за Salmonella spp.;

3.2.5 Обобщават данните за положителни стада от животновъдни обекти, разположени на територията на съответната община;

3.2.6 Попълват и водят регистър в базата-данни за всички птицевъдни обекти с бройлери;

3.2.7 Изпращат в Отдел "Здравеопазване на животните" към съответното ОДБХ годишни доклади, съдържащи данните, посочени по-горе.

3.3. Национален диагностичен научноизследователски ветеринарномедицински институт (НДНИВМИ) и одобрени лаборатории, в които се изследват пробите, взети в рамките на програмата.

Съгласно чл. 52 от Закона за управление на агрохранителната верига (ЗУАХВ) Министърът на земеделието и храните определя със своя заповед, националните референтни лаборатории за анализи, изпитвания и диагностика по предложение от изпълнителния директор на БАБХ. Съгласно чл. 51, ал. 2 от ЗУАХВ, изпълнителния директор на БАБХ определя със Заповед официалните лаборатории, в които се извършват анализи, изпитвания и диагностика на Salmonella spp. . Лабораториите се включват в списък, който се публикува на интернет страницата на БАБХ и трябва да отговарят на изискванията на чл. 37, параграфи 1, 3,4 и 5 от Регламент (ЕС) 2017/625.

Лабораторните изследвания за изпитване на Salmonella spp. на проби по официален контрол и по самоконтрол се извършват в лаборатории, определени със Заповед №РД11-1624/ 28.06.2024 г. на изпълнителния директор на БАБХ**.**

3.3.1. Лаборатории в структурата на БАБХ:

3.3.1.1 Национална референтна лаборатория "Салмонела, кампилобактер, стафилококи и антимикробна резистентност", София;

3.3.1.2 Лаборатория „Бактериални заболявания по животните и хранителни среди" към НДНИВМИ, София;

3.3.1.3 Централна лаборатория за ветеринарно-санитарна експертиза и екология (ЦЛВСЕЕ);

3.3.1.4 Изпитателно-диагностична лаборатория (ИДЛ) към ОДБХ-Шумен;

3.3.1.5 ИДЛ към ОДБХ-Благоевград;

3.3.1.6 ИДЛ към ОДБХ-Варна;

3.3.1.7 ИДЛ към ОДБХ-Враца;

3.3.1.8 ИДЛ към ОДБХ-Хасково;

3.3.1.9 ИДЛ към ОДБХ-Сливен.

3.3.2 Одобрени частни лаборатории – извършват изследване само на проби по самоконтрол:

3.3.2.1 Лаборатория за изпитване на храни, фуражи и биологични материали при „Районна ветеринарна станция – Русе" ЕООД, офис гр. София, офис гр. Русе;

3.3.2.2 Лабораторен блок „ВСЕ; ДЗЖ" при „Биофарм-инженеринг" АД с правоприемник „Софарма" АД, гр. Сливен;

3.3.2.3 Лаборатория за изпитване „Алименти-Омнилаб" при „Ди енд Ви Консулт" АД, с. Царацово, обл. Пловдив;

3.3.2.4 Изпитвателна лаборатория „Лаб Стандарт ВСЕ" при „Лаб Стандарт ВСЕ" ООД, гр. Велико Търново;

3.3.2.5 Централна ветеринарна лаборатория – София при „Централна ветеринарна лаборатория" ЕООД.

Всички положителни изолати, получени от проведените лабораторни изследвания трябва да бъдат изпращани за потвърждаване и типизиране в Национална референтна лаборатория „Салмонела, кампилобактер, стафилококус и антимикробна резистентност" при НДНИВМИ, бул. „Пенчо Славейков" 15А, София 1606, Тел.: 02/952 3903.

Задължително е всички лаборатории, извършващи диагностика на Салмонелозата да използват методологията, посочена в Регламент (ЕО) № 213/2009 на Комисията от 18

март 2009 година за изменение на Регламент (ЕО) № 2160/2003 на Европейския парламент и на Съвета и Регламент (ЕО) № 1003/2005 по отношение на контрола и изследването за Salmonella в стада от птици за разплод от вида Gallus gallus и пуйки. Всички резултати следва да се разглеждат като **валидни**, само и единствено ако е доказано, че съответните изследвания отговарят на изискванията на **Регламент на Комисията (ЕО) № 213/2009**.

Официалните проби за контрол трябва да бъдат изпитвани в акредитираните държавни лаборатории. Пробите от самоконтрол могат да бъдат изследвани в одобрени частни или държавни лаборатории. Положителните проби, получени при изследвания в частна или държавна лаборатория трябва да бъдат изпращани за потвърдително изследване и серотипизиране до НРЛ в София.

Всички лаборатории, включени в програмата, трябва да вземат участие в междулабораторни тестове за пригодност (ринг тестове). НРЛ трябва да взема редовно участие в междулабораторни тестове за пригодност (ринг тестове за серотипизиране и изолиране на Salmonella spp.), организирани от Референтна лаборатория за Salmonella spp. на ЕС. НРЛ е отговорна за обучението и организирането на ринг тестове за другите лаборатории, включени в Програмата.

4. Териториален обхват

Описание и разграничаване на географски и административни региони, в които програмата ще бъде изпълнявана:

Програмата следва да бъде изпълнявана на територията на цялата страна, включваща 28 административни области.

5. Мерки изпълнявани по програмата

5.1 Мерки и законови разпоредби по отношение на обявяването на заболяването

Заболяването подлежи на обявяване по чл. 18-23 от Регламент (ЕС) 2016/429 и Закона за ветеринарномедицинската дейност (ЗВД).

5.2 Прицелни животни и популация от животни**:**

Националната Програма за контрол ще бъде изпълнявана и прилагана върху цялата територия на Република България и ще се прилага по отношение на всички птичи стада пуйки за разплод и угояване, с две изключения за случаите, когато:

5.2.1 животновъдният обект е с капацитет под 250 птици-пуйки за разплод или 500 птици-пуйки за угояване, настанени в него по всяко време и доставя продукцията си директно на краен потребител (напр. продажби на входа на фермата) или чрез местни

търговци на дребно, доставящи само и единствено на краен потребител (основно домакинства);

5.2.2 когато цялото производство е само за лична употреба (месото не се продава на пазара).

5.3 Мерки и законови разпоредби по отношение на регистрацията на животновъдните обекти и идентификация на животните**:**

Съгласно Регламент (ЕС) 2016/429 на Европейския парламент и на Съвета от 9 март 2016 година за заразните болести по животните и за изменение и отмяна на определени актове в областта на здравеопазването на животните (Законодателство за здравеопазването на животните) и делегираните актове и актовете за изпълнение към него, операторите трябва да информират компетентния орган за обектите, в които отглеждат животни или събират, добиват, обработват и съхраняват зародишни продукти за целите на регистрация/одобрение. Съгласно Закона за ветеринарномедицинската дейност животните подлежат на идентификация, а животновъдните обекти на регистрация в БАБХ. БАБХ е официалната компетентна служба за идентификацията на животните, която поддържа компютъризирана информационна система за въвеждане на данни за идентифицираните животни и регистрираните животновъдни обекти – интегрирана информационна система – ИИС ВетИС.

„Идентификация на стадото:

Всеки собственик е задължен да идентифицира стадото си по начин гарантиращ неговата проследяемост по всяко време. Собственикът може сам да избере начина за идентификация на стадото - това може да бъде номер съдържащ :номер на партидата+ дата на зареждане+номер на сградата и т.н.“

Минималният размер на стадо птици, което влиза в обхвата на програмата:

А) стада с повече от 250 птици-пуйки за разплод

Б) стада с повече от 500 птици-пуйки за угояване

Задълженията на всеки собственик/ползвател на животновъден обект са описани в Закона за ветеринарномедицинската дейност.

5.4 Изисквания за движение на животните и посочване на съответната нормативна уредба:

На основание чл. 137, ал. 10 от Закона за ветеринарномедицинската дейност (ЗВД), е издадена Наредба № 44 от 20.04.2006 г. за ветеринарномедицинските изисквания към животновъдните обекти, съгласно която собствениците или ползвателите на животновъдни обекти, каквито са птицеферми отглеждащи пуйки, да

водят документация за домашните птици, които влизат или напускат техните обекти (помещения). Тези документи (записи) трябва да съдържат информация за бройката, датата, и произхода или местоназначението.

По време на транспортиране живите птици те трябва да бъдат придружавани от съответно разрешително за транспортиране, издадено от БАБХ в съответствие с Регламент на Съвета (ЕО) № 1/2005 за защита на животните по време на транспортиране. При насочване за клане, във ВМС се посочва и резултатът от анализа за Salmonella spp. .

Операторите желаещи да изнасят повече от 20 птици или яйца за люпенето друга държава членка (или определен трета държава), трябва да изпълнят изискванията на Регламент (ЕС) 2016/429 на Европейския парламент и на Съвета от 9 март 2016 година за заразните болести по животните и за изменение и отмяна на определени актове в областта на здравеопазването на животните (Законодателство за здравеопазването на животните) и делегираните актове и актовете за изпълнение към него и да гарантират че пратката е придружена от ветеринарно-здравен сертификат /удостоверение/. В сертификата се посочва референтния номер на ветеринарния сертификат за птици, издаден в TRACES NT системата (системата по експертност и контрол на търговията). Сертификатът се издава от официален ветеринарния лекар, като се попълва и подписва върху предварително отпечатана бланкова форма, само след провеждане на подходящия за случая клиничен преглед на птиците, проведен от същия ветеринарен лекар.

Всички официални ветеринарно-здравни сертификати, издадени за износ на домашни птици и на яйца за люпене, се записват в системата по експертност и контрол на търговията (TRACES NT). Тази система позволява проследяване на износа на живи животни и яйца за люпене, които са придружени от ветеринарно-здравни сертификати. Системата TRACES NT изготвя ветеринарно-здравния сертификат за движение в Европейския съюз. TRACES NT е интернет основана система, която е собственост и се поддържа от Комисията.

Всяка пратка птици или яйца за люпене трябва да се придружава от информация, предоставена от ветеринарния лекар от мястото на изпращане на пратката и адресирана към официалния лекар, отговорен за мястото, за което същите са предназначени (за тяхното крайно местоназначение).

6. Схеми за вземане на проби:

6.1 Честота на вземане на пробите

Пробите за официален контрол следва да обхващат всички стада пуйки за разплод и пуйки за угояване, които се отглеждат в Република България. Схемата за взимане на проби е в съответствие с изискванията на Регламент на ЕК (ЕС) № 1190/2012.

6.1.1 Развъдни пуйки – проби трябва да бъдат вземани ежегодно от всички развъдни стада с най-малко 250 възрастни развъдни птици на възраст между 30 и 45 седмици и от животновъдни обекти с пра-пра-родителски стада и пра-родителски стада развъдни птици.

6.1.2 Пуйки за угояване – 10% от обектите с най-малко 500 пуйки за угояване трябва да бъдат проверени, като поне от едно стадо пуйки за угояване трябва да бъдат взети проби.

Приложение I към Заповед No РД 2489/15.12.2016 год. на Изпълнителния директор на БАБХ определя схема за вземане на проби за Salmonella spp. от различни категории птици и в съответствие с изискванията на Регламент (ЕО) 2160/2003 и Регламент (ЕС) 200/2010. В схемата са посочени броя на пробите за целите на самоконтрола и на официалния контрол в люпилни и на ниво ферма. Посочената схема за вземане на проби за Salmonella spp. от различни категории птици е в съответствие с изискванията на Регламент (ЕО) 2160/2003 и Регламент (ЕС) 517/2011.

Пробите за самоконтрол трябва да бъдат вземани:

6.1.3 От подрастващи пуйки за разплод от всяко стадо – на еднодневна възраст, на 4 - седмична възраст и две седмици преди преместването в яйценосна фаза.

6.1.4 От възрастни пуйки за разплод от всяко стадо – на всеки 3 седмици от продуктивния период в стопанството.

6.1.5 От пуйки за угояване от всяко стадо – 3 седмици преди клане (ако от стадото е взета проба за официален контрол , то тя може да замести вземането на проба за самоконтрол).

6.1.6 От ферми, които продават пуйки директно на консуматора от всяко стадо – едно пробовземане за целия продуктивен период.

Схемата за вземане на проби, видът и броят на пробите за официален контрол и самоконтрол е представена в таблицата по-долу:

ВЗЕМАНЕ НА ПРОБИ ОТ ПУЙКИ				
Място на вземане на пробата	**Единица за вземане на пробите**	**Вземане на пробата от:**	**Време за вземане на пробата**	**Вид на пробата**
ПУЙКИ ЗА УГОЯВАНЕ				

Ферма	Стадо	Собственик/ Официален контрол	3 седмици преди клане	2 обувни тампони или чорапчета/ или фекална проба (2х 75 г.) Изследва се като 1 сборна проба за всяко стадо; Или 1 двойка обувни тампони или чорапчета и 1 прахова проба за всяко стадо;
ПУЙКИ ЗА РАЗПЛОД				
ПОДРАСТВАНЕ				
Ферма	Стадо	Собственик	Еднодневни	Фекални проби/подложни хартии от 5 произволни касетки, изследват се като 1 сборна проба за всяко стадо.
Ферма	Стадо	Собственик	4 седм. възраст	За всяко отделно стадо: Пресни изпражнения, събрани произволно от различни части от помещението (не по-малко от 1 g, събран от едно място, или за цялото помещение - проба от общо 200-300 g в зависимост от броя на птиците) -изследват се най-малко като две сборни проби/ или 5 чифта обувни тампони или чорапчета, изследват се като 2 сборни проби /или 1 двойка обувни тампони или чорапчета плюс 900 cm^2 прахова проба, взета от местата с натрупан прах; Клетъчно:2х150 g фекали, изследват се като 2 сборни проби.
Ферма	Стадо	Собственик	2 седм. преди преместване	За всяко отделно стадо: Пресни изпражнения, събрани произволно от различни части от помещението (не по-малко от 1 g, събран от едно място, или за цялото помещение - проба от общо 200-300 g в зависимост от броя на птиците) -изследват се най-малко като две сборни проби/ или 5 чифта обувни тампони или чорапчета, изследват се като 2 сборни проби /или 1 двойка обувни тампони или чорапчета плюс 900 $см^2$ прахова проба, взета от местата с натрупан прах; Клетъчно:2х150 g фекали, изследват се като 2 сборни проби.
ВЪЗРАСТНИ				
Ферма	Стадо	Собственик	Всеки 16 седмици	За всяко отделно стадо: Пресни изпражнения, събрани произволно от различни части от помещението (не по-малко от 1 g, събран от едно място, или за цялото помещение - проба от общо 200-300 g в зависимост от броя на птиците) -изследват се най-малко като две сборни проби/ или 5 чифта обувни тампони или чорапчета, изследват се като 2 сборни проби /или 1 двойка обувни тампони или чорапчета плюс 900 $см^2$ прахова проба, взета от местата с натрупан прах; Клетъчно:2х150 g фекали, изследват се като 2 сборни проби.
Ферма	Стадо	Собственик	3 седмици преди клане	За всяко отделно стадо: Пресни изпражнения, събрани произволно от различни части от помещението (не по-малко от 1 g, събран от едно място, или за цялото помещение - проба от общо 200-300 g в зависимост от броя на птиците) -изследват се най-малко като две сборни проби/ или 5 чифта обувни тампони или чорапчета, изследват се като 2 сборни проби /или 1 двойка обувни тампони или чорапчета плюс 900 cm^2 прахова проба, взета от местата с натрупан прах; Клетъчно:2х150 g фекали, изследват се като 2 сборни проби.

Ферма	Стадо	Официален контрол	Еднократно	За всяко отделно стадо: Пресни изпражнения, събрани произволно от различни части от помещението (не по-малко от 1 g, събран от едно място, или за цялото помещение - проба от общо 200-300 g в зависимост от броя на птиците) -изследват се най-малко като две сборни проби/ или 5 чифта обувни тампони или чорапчета, изследват се като 2 сборни проби /или 1 двойка обувни тампони или чорапчета плюс 900 cm^2 прахова проба, взета от местата с натрупан прах; Клетъчно:2x150 g фекали, изследват се като 2 сборни проби.
ФЕРМИ, ПРОДАВАЩИ ПТИЦИ ИЛИ МЕСО ДИРЕКТНО НА КОНСУМАТОРА				
Ферма	Стадо	Собственик	Еднократно	За всяко отделно стадо: Пресни изпражнения, събрани произволно от различни части от помещението (не по-малко от 1 g, събран от едно място, или за цялото помещение - проба от общо 200-300 g в зависимост от броя на птиците) -изследват се най-малко като две сборни проби/ или 5 чифта обувни тампони или чорапчета, изследват се като 2 сборни проби /или 1 двойка обувни тампони или чорапчета плюс 900 cm^2 прахова проба, взета от местата с натрупан прах; Клетъчно:2x150 g фекали, изследват се като 2 сборни проби.
ДРУГИ ПРИЧИНИ ЗА ВЗЕМАНЕ НА ПРОБИ				
• В случаи на съмнение за наличие на S.Enteritidis или S.Typhimurium в стадото. Изпращат се следните проби – стандартните проби (фекални, обувни, яйчни черупки, яйца, подложни хартии) се съпровождат с проби от фураж, смивки от съоръжения, цели трупчета (5 трупчета от хале); • В случай на съмнение за манипулиране на пробите; • От всички стада в обекта, в случаи, когато S.E. и S.T. е била открита в едно стадо в обекта с цел установяване източника на инфекция. • Серологична реакция при птиците; • Внос на птици във фермата, от ферма, която е инфектирана със Salmonella spp. ; • При изхранване с фураж, в които има доказано наличие на Salmonella spp. ; • Клинични признаци; • Потвърдително вземане, след установяването на наличие на значимите серовар на Salmonella при вземане на проби в люпилнята.				

6.2. Мерки, прилагани в случай на получаване на положителен резултат:

„Съмнително стадо“ е всяко стадо с неясен здравен статус, по всяко време, когато официалния ветеринарен лекар прецени или се осъмни, както и всяко стадо, за което се изчаква лабораторен резултат, когато друго в рамките на фермата е потвърдено като положително за наличие на Salmonella spp.“

В случаи на съмнение или потвърждение на Salmonella Enteritidis или Salmonella Typhimurium(в т.ч. и монофазен вариант на S. Typhimurium с антигенна формула 1,4,/5/,1 2 : i) НРЛ трябва незабавно да уведоми БАБХ. Положителен резултат на целеви за програмата серовар, потвърден от НРЛ е условие, за да се декларира едно стадо като положително за целеви серовар.

Всяко стадо, от което от проби, взети за самоконтрол или официален контрол, са били изолирани Salmonella Enteritidis или на Salmonella Typhimurium се счита за положително без понататъчно потвърдително пробовземане.

Всяко положително стадо се поставя под контрол от Компетентния орган, за предпазване на общественото здраве. Компетентния орган взема следните мерки:

6.2.1 Епидемиологично проучване;

6.2.2 Пробовземане от стадата в стопанството;

6.2.3 Проверка на записите, съхранявани във фермата и мерките за био-сигурност;

6.2.4 Проби от фуража и водата;

6.2.5 Проследяемост на продукцията 21 дни назад. Всички продукти на пазара се поставят под ограничителни мерки доколкото е възможно.

А) Пуйки за угояване:

Когато в стада с пуйки за угояване се установи наличие на Salmonella Enteritidis или на Salmonella Typhimurium, КО взима проби от всички стада във фермата, съгласно Регламент (ЕС) № 1190/2012.

Когато в стада с пуйки за угояване се установи положителен резултат за Salmonella от пробите, взети в 3-седмичния период преди клането, бизнес-операторът в сферата на храните и фуражите в кланицата, където птиците следва да се заколят, трябва да бъде информиран, за да се предприемат мерки за снижаване на възможността за кръстосано контаминиране на други пратки, като например да се организира клането в края на деня или преди почивка, и т.н.

Прясно месо, добито от положително за Salmonella spp. стадо може да бъде пуснато на пазара за човешка консумация, ако отговаря на бактериологичните изисквания на Регламент (ЕО) 2073/2005 (Приложение 1, Глава 1, точка 1.28)

Официалното вземане на проби ще се извършва от КО на нововнесените стада в стопанство, където е имало положително за S.Enteritidis или S.Typhimurium стадо.

Всяко стадо, от което от проби, са били изолирани Salmonella Enteritidis или на Salmonella Typhimurium се счита за положително и може да се допусне за клане с последваща задължителна преработка под официален контрол със съгласието на собствениците на положителното стадо и на птицекланицата.

Б) Пуйки за разплод:

Когато едно разплодно стадо пуйки за разплод е обект на съмнение за заразяване със Salmonella Enteritidis или със Salmonella Typhimurium, стадото подлежи на контрол,

съгласно Регламент (ЕО) №2160/2003 и правото на ЕС за хигиена на храните. Това се прилага за разплодни стада от еднодневни пуйчета до края на производствения цикъл.

Взимането на проби от КО се извършва от всички стада в животновъдния (птицевъдния) обект, при откриване на Salmonella Enteritidis или Salmonella Typhimurium(в т.ч. и еднофазна S.Typhimurium с антигенна формула 1,4/5/,12 :i) в проби, взети от люпилните от страна на бизнес-оператора в сферата на храните и фуражите или в рамките на официалния контрол с цел проучване на произхода на инфекцията.

Когато се потвърди инфекция със Salmonella Enteritidis или Salmonella Typhimurium, собственикът е длъжен да заколи птиците в съответствие със законодателството на Общността за хигиена на храните с изискванията на Приложение II от Регламент 2160/2003/ЕК.

Собственикът или лицето, отговарящо за стадото, е задължена да почисти и дезинфекцира сградата, в която са били инфектираните птици, и да представи доказателство пред КО, че почистването и дезинфекцията са удовлетворителни. Ново внасяне на птици не може да се предприеме преди извършване на почистване и дезинфекция. Проби за официален контрол на ефективността от дезинфекцията се изпращат и изследват в лабораториите за официален контрол, определени със Заповед №РД11-1624/ 28.06.2024 г. на изпълнителния директор на БАБХ.

Яйцата за люпене от люпилнята, положителни за Salmonella spp. , трябва да бъдат отстранени и унищожени в съответствие с Регламент (ЕО) № 1069/2009.

Когато стадото е заразено с S. Hadar, S.Infantis или S. Virchow, оператора/ собственика на стадото е задължен да изготви план, като се консултира с обслужващия ветеринарен лекар и КО, за наблюдение и контрол на инфекцията. Планът трябва да включва епидемиологично проучване, преглед на мерките за биосигурност, както и да се предприемат мерки за ликвидиране на източника на инфекцията. При необходимост стадото може да бъде поставено под официален контрол.

Взимането на проби за целите на официалния контрол трябва да се осъществява във всички животновъдни обекти/люпилни, където са установени Salmonella Enteritidis или Salmonella Typhimurium през предишните 12 месеца, като част от годишното официално пробовземане под контрола на КО. Пробовземането се извършва в съответствие с процедурата в т.2.2 от Приложението към Регламент (ЕС) №200/2010.

Мерките при положителни резултати са посочени и в „Инструкция за предприемане на мерки при положителни резултати за Salmonella spp. при птици“ Приложение VI към Заповед No РД11-1773/31.08. 2018 год. на Изпълнителния директор на БАБХ.

6.3. Вземане на потвърдителни проби и контрол на използването на антимикробни ветеринарномедицински лекарствени продукти, инхибитори и дезинфектатнти

Стадото, при което са открити положителни резултати, получени след вземане на официални или проби за самоконтрол, и потвърдени от НРЛ се счита за "положително" за прицелни серовари на програмата за контрол. Вземането на потвърдителни проби не се извършва рутинно, след всеки положителен резултат, получен при самоконтрол. Взимането на потвърдителни проби се извършва от официален лекар, по изключение, само след съгласуване с ЦУ на БАБХ. Освен това, при пристъпване към вземане на потвърдителни проби, се изпращат и проби за установяване на остатъци от антимикробни ВЛП, инхибитори. Същите се изпращат за изследване в Централна лаборатория за ветеринарно-санитарна експертиза и екология (ЦЛВСЕЕ).

Не е разрешено третиране с антимикробни ВЛП за борба със Salmonella в рамките на националните програми за контрол, освен в границите, определени от Регламент на Комисията (ЕО) № 1177/2006. В случай на съмнение за нерегламентирано третиране на птиците с антимикробни средства, се вземат проби за установяване остатъци от антимикробни субстанции (цели трупчета – 5 трупчета от стадо, от които се изследват паренхимни органи и костен мозък).

Случаи, при които може да се пристъпи към допълнителни официални проби, които се взимат само от официален ветеринарен лекар и при следните условия:

6.3.1 касае се за изключителни обстоятелства, защото има съмнение относно истинността на получения резултат (както фалшиво положителен или така и фалшиво отрицателен резултат).

6.3.2 предварително е представено обосновано искане/декларация от заявителя /собственика за извършване на потвърдително пробовземане.

6.3.3 предварително е съгласувано/одобрено от ЦУ на БАБХ.

6.3.4 Спазва се следния протокол за взимане на проби, които се изследват в одобрените лаборатории по т. 3.3.1, от настоящата програма, за изпитване на Salmonella spp. при птици, а именно:

А) 7 броя проби 5 чифта обувни тампони "обувни тампони или чорапчета" (при кокошки отглеждани свободно или подово) или 5 сборни фекални проби при кокошки отглеждани клетъчно и 2 прахови проби; или

Б) бактериологично изследване на сляпото черво и яйцепровода на 300 кокошки (трупове); или

В) 4000 яйца

При пуйки за угояване при установяване на положителни проби от самоконтрол или официален контрол, стадото се насочва директно за клане, без вземане на потвърдителни проби.

При пуйки за разплод, в случай на съмнение от страна на КО за манипулиране на пробата и вземане на повторна проба, задължително се взема и проба за установяване остатъци от антимикробни субстанции (цели трупчета – 5 трупчета от стадо, от които се изследват паренхимни органи и костен мозък).

Компетентния орган може да отмени наложените забрани когато:

(аа) в резултат на епидемиологичното проучване на хранителните инфекции, стадото от кокошки носачки не е източник на инфекция за хората чрез консумиране на яйца или яйчни продукти съгласно чл.8 на Директива 2003/99, респ. чл. 9 от Наредба № 4 от 23 септември 2020 г. за надзор и мониторинг на зоонозите при профилактиката, ограничаването и ликвидирането им.

(бб) стадото е в обхвата на националната програма за контрол и серотиповете Salmonella spp. , за които е определено намаляване не са потвърдени чрез пробите взети по-горе от компетентните власти:

Мерките по възбрана не се вдигат, както и новозаселване/репопулация на помещенията не се разрешава, ако почистване и дезинфекция на помещенията не са извършени и последващите тестове не са показали задоволителен резултат“.

6.4. Официално пробовземане от фуражи за птици:

В съответствие с изпълнението на Регламент (ЕС) 2017/625 и във връзка с чл. 3, ал. 1, т. 4 от Закона за българската агенция по безопасност на храните, като компетентен орган за извършване на официалният контрол на фуражите в Република България е определена Българската агенция по безопасност на храните.

Във връзка с изпълнение на изискванията на чл. 9 и чл. 10 от Регламент (ЕО) № 183/2005, относно хигиена на фуражите и съгласно Закон за фуражите, операторите от фуражния сектор трябва да бъдат одобрени или регистрирани от БАБХ и вписани в регистър в съответствие с чл. 19 от регламента. Регистрите на одобрените и регистрирани оператори във фуражния сектор се водят и поддържат в ОДБХ. БАБХ поддържа и актуализира съответните национални регистри, които се публикуват на интернет страницата й.

Проверките в обектите във фуражния сектор се извършват от инспектори/експерти, отговорни за официалния контрол на фуражите в съответната ОДБХ.

Българската агенция по безопасност на храните извършва пробовземане от фуражи, както следва:

6.4.1 проби от фуражи на ниво производители на фуражни суровини и на комбинирани фуражи, както и от търговци на едро, които предлагат фуражните суровини и комбинираните фуражи в пакетирано и в насипно състояние.

6.4.2 пробовземане от фуражи на ниво ферми.

Броят на пробите е определен на базата на ясно разписани критерии за оценка на риска и в съответствие с разпоредбите на Регламент (ЕС) № 2017/625, както и въз основа на данните от изследванията и анализите, извършени през предходната година.. Настоящият план включва също и минимален брой салмонелни проби, взети от получавани от трети държави пратки с комбинирани фуражи за птици.

Никакви положителни резултати не са отчетени по отношение на този параметър. Ако се получи положителен резултат, мерките и действията, които следва да се предприемат ще бъдат основани на и в съответствие с Оперативен план за действие при извънредни ситуации, които произтичат от фуражи и Процедура за предприемане на действия в случай на установяване на Salmonella spp. във фуражи.

6.5. Официален контрол на други етапи от хранителната верига:

Съгласно националното законодателство (Закон за ветеринарномедицинската дейност, Закон за управление на агрохранителната верига и Закон за фуражите) предприятията за производство, съхранение и търговия с храни или фуражи, трябва да бъдат одобрени и регистрирани от БАБХ, и въведени в съответните регистри. Водените регистри на одобрените и регистрирани обекти са електронни и са публично достъпни.

Официалните проверки в предприятията за производство, съхранение и търговия с храни се извършват от официалните ветеринарни лекари от БАБХ/или съответната ОДБХ.

Официалните проверки в предприятията за производство, съхранение и търговия с фуражи се извършват от инспектори, отговорни за официалния контрол на фуражите от БАБХ/или съответната ОДБХ.

Официалните проверки в предприятията за производство, съхранение и търговия с храни се провеждат в съответствие с разпоредбите на Регламент (ЕС) 2017/625 на Европейския Парламент и на Съвета и на РЕГЛАМЕНТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ (ЕС) 2019/627 НА КОМИСИЯТА за определяне на еднакви практически условия за извършването на официален контрол върху продукти от животински произход, предназначени за консумация от човека, в съответствие с Регламент (ЕС) 2017/625 на Европейския парламент и на Съвета и за изменение на Регламент (ЕО) № 2074/2005 на Комисията по отношение на официалния контрол, които определят конкретните правила за организиране на официалния контрол на продуктите от животински произход, предназначени за човешка консумация.

Броят и разпределението на пробите е изчислен на базата на оценка на риска и на вида и качеството на материалите, включени в преработката на храните, както и на база резултати от предишни проверки.

Вземането на проби от храни с птичи произход следва да се извършва в съответствие с разпоредбите на Регламент (ЕО) 2073/2005 за микробиологичните критерии за хранителните продукти. Честотата на взимането на проби може да се увеличи или намали в зависимост от резултатите, получени при изследване на пробите.

Ако Salmonella spp. бъдат открити по време на кланичен преглед на трупове в кланица, трябва да се приложат всички предвидени В Регламент за изпълнение на Комисията (ЕС) 2019/627.

Ежегодно, Областните дирекции по безопасност на храни изготвят програми за броя на проверките на контролираните от тях предприятия за производство, съхранение и търговия с животински продукти.

7. Ваксинация, ваксинационна схема, използвани ваксини:

В Република България не е забранено използването на ваксини за контрола на Salmonella spp. при домашните птици.

В регистъра по чл.7, ал. 3, т. 14 на ЗВД са вписани разрешените ваксини срещу Salmonella spp. при птици. Собствениците на птицевъдни обекти могат да използват само одобрени от БАБХ ваксини по начина, посочен им от официалния ветеринарен лекар, отговорен за птицевъдните обекти. Схемата за ваксиниране трябва да бъде одобрена от ОДБХ.

Когато пробите са взети от ваксинирани домашни птици, в придружаващото каквито и да са проби писмо трябва задължително да се отбележат вида на ваксината и

датата на прилагането й. Целта е да се осигури правилна основа за диференциация между полеви и ваксинален щам, като се спазят изискванията на Регламент (ЕО) № 1177/2006.

Съвместно със своя ветеринарен лекар операторът/собственикът имат право да разгледат възможността за ваксиниране на стадото срещу Salmonella, като за целта се използва продукт с разрешително за използване, издадено в съответствие с изискванията на Регламент на Комисията (ЕО) № 1077/2006 относно изискванията за използване на специфични контролни методи в рамките на националните програми за контрол на Salmonella. Позволено е прилагането на ваксинация като превантивна мярка; същата не е алтернатива /заместваща мярка/ на изпълнението на изискванията на Анекс II С от Регламент на Комисията (ЕО) № 2160/2003 за използването на специфични контролни методи в рамките на национални програми за контрол на Salmonella.

8. Полезни връзки:

https://www.woah.org/en/what-we-do/standards/codes-and-manuals/terrestrial-manual-online-access/

https://iisr.egov.bg/BABHRegsExt/pagesPublic/animals.xhtml?faces-redirect=true&locale=bg&lang=1

9. Исторически и епизоотологични данни за заболяването.

https://www.bfsa.bg/bg/Page/epi_data/index/epi_data/